

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
3/4 " 10 "
1/2 " 5 "

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izdane priloge: Ob nočem „Kaziput po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat letno „Vozni red železnic, parnikov in poštah zvez“.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadst. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doposlance naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po Petičevskih cenah: 1. vrsta 6 v, 2. vrsta 4 v, 3. vrsta 2 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za objavo in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. popoldne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošljejo le upravništvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 vin. ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: J. Afric, Gledališka ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Trženska cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hon. Jellersitz, Nunska ul. 3. I. Hovaški, na Goriškem; Peter Krebelj, Kapucinska ul. -1; Tereza Leban, tek. Jos. Vardi 11; Ana Pleško, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirenska cesta; Iv. Sardagna, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Šolska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu dela Caserma.

Zveza Gregorčič-Pajer in njene posledice.

Kranjski liberalci razkrinkani — tako je vskliknila Gregorčičeva »Gorica«, ko je posnela iz »Slovenca« tisto nekdajno pogodbo med slovenskimi naprednjaki in ustavovernimi veleposestniki na Kranjskem. »Gorica«, ki je vajena laži kakor tat tatvine, se je drznila reči, da so kranjski liberalci v deželnem zboru nastopali večkrat proti koristim slovenskega naroda; lagala je, da so kranjski naprednjaki tajili zvezo ter imenovali one, ki so jim jo očitali, grde obrekovalce. Pribili smo že, da tiste »zveze« ni bilo treba biti nič sram napredne stranke na Kranjskem, ker se je omejevala ona »zveza« le na gledališče, proti kateremu so rjuli klerikalci, in pa na tistega nemškega deželnega odbornika, da se ga utakne v kako korporacijo. V narodnem oziru je imela napredna stranka vedno proste roke. Če bi mogli na to stran klerikalci kaj povedati, joj, kako bi kričali. Tako pa morajo molčati. Toliko večji so pa po drugi strani v podtikanju in nesramnih lažeh. Gregorčičeva »Gorica« je pisala, da kdor je prebral ono pogodbo, je sprevidel, kako daleč privede slepa strast ljudi, ki imajo pred seboj vedno in vedno le svojo osebo in njih (!) koristi, da popolnoma pozabijo na stvar, katero edino bi morali zagovarjati....

Ha, ha! Kako imenitno je lopnila po ustih goriške klerikalce, ki so zvezani s Pajerjem. Na Goriškem smo videli in, žal, še vidimo, kako daleč privede slepa strast ljudi, ki imajo pred seboj vedno in vedno le svojo osebo in svoje koristi, da popolnoma pozabijo na stvar, katero edino bi morali zagovarjati. Ta »svoja oseba« je igrala in še igra glavno ulogo v zvezi goriške klerikalne stranke z laško liberalno. Radi tiste »osebe« je nastala zveza, pa kakšna zveza. Popolna kapitulacija pred laškim bogom Pajerjem! Tista »oseba« je zlezla, kamor je hotela; dosegla je, kar je

najbolj želela — zato pa je sledila zveza, katere katastrofalne posledice prebradko občutimo dan na dan. »Gorica« se je prav radi tega zagnala tako silovito v tisto »pogodbo« na Kranjskem, da bi tako odvrnila od sebe malce pozornosti na zvezo goriških klerikalcev z laškimi liberalci.

Ta zveza je taka, da je dobila lani ob času, ko je začel »Slovenec« simpatizirati z goriškimi novostrojariji, par pikrih sunkov v njega predalnih samih. Obsoditi, kakor pritiče, pa je le ni hotel, dasi bi bil moral to storiti, ker se nam kaže pač vedno tako unetega branitelja obmejnih Slovencev. »Slovenec« pa je hrabro umolknil tudi sedaj, ko smo ga prijeli za dolgi jezik ter zahtevali, da naj najprvo pomete pred svojim pragom ter obsodi tisto pogubonosno zvezo goriške klerikalne stranke z laškimi liberalci. Jezik je stisnil za zobe klerikalni junak pa si je mislil: Molčimo o tem. Zveza na Goriškem med klerikalci in laškimi liberalci je tako sramotna in Slovenceem škodljiva, da je najboljša, če ne izzovemo spominov na njo. Vendar pa hočemo v nastopnem malo posvežiti zgodovino te zveze. Nič ne bo škodilo sedaj, ko so klerikalci toliko kričali in lagali pa blatili naprednjake.

Pa začnimo!

Na Kranjskem se naprednjaki niso vrgli Nemcem pod noge, ampak so sestavili pogodbo, kakor smo to priobčili, prisljeni v to po klerikalcih, v glavnem radi tega, ker so hoteli takrat klerikalci odpraviti slovensko gledališče. Na Goriškem pa smo videli popolno — kapitulacijo klerikalcev z Gregorčičem na čelu pred vse-mogočnim Pajerjem. Gregorčič je bil rešen ter poslan s furlanskimi glasovi v parlament; zato je sčel v roko Pajerju ter se mu podvrgel. Pajer je dobil prosto roko, da lahko dela v deželni hiši, kar hoče. Klerikalci so gledali navzgor do laških liberalcev kakor ponižna jagnjeta; slov. napredne poslance pa so hrulili skupno z laškimi liberalci. To so bili škandalozni časi!

(Konec pride.)

Blagor na vrtu cvetočih hreskev

Čudna povest.

Češki napisal Julijus Zeyer.

(Dalje.)

Rodil sem se v majhnem mestu klanjskega okraja, ki je znan po svojem izbornem vinu. Moj oče je bil sicer reven, a vendar sem užival odgojo, ki je bila za naše razmere nenavadna. Oče je prodajal tkanine, ki se izdelujejo v Kalahánu iz dlake belih velblodov. Te tkanine so mehke in nežne kakor perje in bele kakor sneg. Prinašal jih je k nam neki mož iz Kalahána, in ta mi je pripovedoval mnogo o teh posebnih velblodih labodje barve in z očmi, enakimi rubinom. Razum teh tkanin je trzil moj oče še s pahljačami, preprogami in prosojnimi zastori, katere je slikal in vezel sam. Izobrazil me je tudi v tej umetnosti, in kmalu sem obvladal čopič tako dobro, da se je rekalo po mestu o meni, da mladi Hoangti, ki pozna pisano kakor učenjak, tudi slika kakor umetnik. Govorilo se je tudi, da pojem in igram na lutnjo kakor dama. Moja lutnja iz bele akacije je bila moja edina dedščina po materi, ki se je imenovala Laohin, kar pomeni pravzaprav »lutnja iz bele akacije«. Nihče v cellem mestu ni poznal moje matere, jaz sam

se je nisem spominjal, in oče ni nikdar govoril o njej. Mnogo sem sanjal o njej; domišljal sem si, da v očetovem razmerju do nje tiči neka skrivnost. Morda sem bil sin hčerke samega cesarja? Take misli so bile vzrok, da se mi je pričelo v glavi vrtenje. Večkrat se mi je zdelo, da se odpira pred menoj dolga perspektiva sreče, bil sem si svest, da bo moja usoda sijajna, neobičajna. Poslednje se mi je izpolnilo. Toda sreča? Kako morem govoriti o sreči, ko je nisem poznal nikdar razum nekaj trenutkov divnega popolnega blaga! Med tem sem mirno živel s svojim očetom. Bila sva revna, toda zadovoljna. Najno sobo je ločila od prodajalne le surova zavesa. Tam je visela moja kletka, v kateri so veselo in harmonično prepevale cikade, tam je bila moja mala mizica, po kateri sem si razpotoval svoje vonjajoče tuše in barve, na kateri sem slikal in pisal svoje verz. V beli vazi v kotu je cvetel moj čajevnik, o katerem sem veroval to, kar pravi o njem, namreč, da pomaga k dobremu rmanju, in mali cimeti, katerega vonj prihaja baje od meseca. Zvečer sva sedela na ulici in med tem, ko so nama pripovedovali sosedje, kaj se je zgodilo po svetu novega, sva vživljala svoje skromne obede iz riža in praženih lilijinih korenin. Potem sva legala in s solčnim vzliedom zopet pričevala delati. Tako je

Družba sv. Cirila in Metoda.

Naše mladenke, naša nada. — Z veseljem moramo konstatirati, da rodi vzgoja v naši dekliški šoli lepe sadove, kar kaže pri vsaki priliki. Tako so nedavno na izletih nabrale gojenke višje dekliške šole in liceja znatne prispevke za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Samo v Bohinju so nabrale gojenke 14 letnika 14 K, a jako lepe prispevke so nabrale v nabiralnik tudi gojenke hecja na izletu na Šmarjetni gori. Čast taki mladeži!

Naši malčki za šolsko družbo. Pod navodilom znanega kamniškega rodoljuba Franceta Steleta so nabrali otročiči: Pepica Koširjeva, Pepica Adamičeva, Tonče Flere, Slavko Gnašek, Gustelj in Zinka Fajdiga, Makso Ekslarjev i. dr. 5 kg pomarančnih lupin, 30.000 znamk in 3 škatle stanjola in svinca. Srčna hvala! — V posnemanje!

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Rihemberg. — Podružnica sv. Cirila in Metoda priredi dne 4. julija t. l. prvo veselico s petjem, igrani, deklamacijami in srečkanjem. Z ozirom na rodoljubni namen in korist naše velevažne družbe sv. C. in M. apelujemo na sosednja bratska društva, da ta dan ne prirede svojih zabav; pač pa jih uljudno vabimo, da se s svojimi člani korporativno udeležijo tega narodnega slavlja v rodoljubnem Rihembergu, ako mogoče tudi s sodelovanjem s poljubnimi pevskimi točkami.

Prijaj sprejema podružnica sv. C. in M. v Rihembergu do 20. junija, da se sestavi vsopred. Na svidenje! — Odbor.

Kmečka posojilnica in hranilnica v Sv. Križu, reg. zadruga z neom. zav. vabi k rednemu občnemu zboru, ki bo v hiši št. 3 dne 20. junija 1909. ob 4. uri popoldne. Dnevni red po § 33. zadr. pravil. —

Iz kanalskega okraja.

Iz Kala. — Ali je znano slavnemu okrajnemu šolskemu svetu, I. da jutranji šoli podrejeni otroci morajo nekatere dneve v tednu se udeleževati sv. maše? II. Zakaj učitelj Lomšek kaznuje one otroke, koji se teh maš ne vdeležijo? III. Odkod izvira ta odlok? IV. Ali opravlja gospod Lomšek službo učitelja, policaja ali kaj? Davkoplačevalec.

Domače vesti.

Srbske narodne pesmi iz Stare Srbije in Makedonije, VII. šopek se bodo pele na sobotnem koncertu. Ker je originalno besedilo nekoliko težje umljivo, prinašamo izvirnik in poleg njega prevod na slovenščino. Pripominjamo, da so v tem šopku kakor v drugih združeni odlomki iz več narodnih popevk. To je razvidno, ker se kitice razlikujejo že po jeziku. Tako je prva kitica v srbskem jeziku, enako tretja in peta; druga, četrta in šesta pa so v bulgarščini. —

Od St. Mokranjca harmonizovane srbske narodne so se tako priljubile, da jih naše Pevsko društvo pri vsakem svojem koncertu sprejme po en šopek v vsopred. Očarajo pa ne le naše občinstvo. Peje so se tudi že v Parizu i. Berlinu, povsodi z blestčim uspehom. Komaj zazvenel prvi akordi, že začutimo, da utripuje v njih pristno čutenje jugoslovanske narodne pesmi. Vrstijo se v laskavih melodijah kitice za kitico vseskozi v živahnem temperamentu. Pa celo iz veselega razpoloženja še prikrito zveni tista otožnost, ki jo je nesrečna zgodovina vtisnila v značaj balkanskih Jugoslovancev. Veščaki sodijo, da je izmed vseh Mokranjčevih, ki so se doslej peli, sedmi šopek, ki ga bomo slišali v soboto, najlepši.

Švanda dudjak. V lažje umevanje te skladbe podajemo kratko pojasnilo vsebine te pesnitve. Pesnik jo je razdelil na 4 dele ali poglavja. Prizorišče prvega poglavja je vaška gostilna. Ondi se sučejo

minevalo najino življenje sicer enakomerno, toda prijetno, do dneva, ko mi je bilo sedemnajst let. Tu se je zgodila naenkrat velika izprememba, ki je bila odločilna za ves ostali tek mojega življenja.

Ta dan se je peljal skozi naše mestece bogat mandarin. Njegova žena je bila z njim, in veter jej je odnesel pahljačo v reko. Mandarin je vstopil v prodajalno mojega očeta, da bi jej kupil novo. Samo kakor v polnu sem ga slišal, kako je to pripovedoval očetu. Ta dan sem bil namreč zelo utrujen, ne vsled študij, ampak vsled nedolžnih čutov, ki so se borili in divjali v meni že nekaj časa sem. Čutil sem v sebi nekako žejo ljubezni, a nisem niti dobro vedel, kaj je ljubezen. Kakor v meglah sem videl čestokrat, kako plava pred menoj slika lepe žene, a vedno mi je izginila kakor dim. Včasih sem imel nekako vročnico, in baš ta dan sem bil oslabljen od nje bolj kakor kdaj prej. Ležal sem za zastorom na preprogi in slišal, kakor že rečeno, kakor v snu vse, kar je govoril z očetom tujec, izbiraje pahljačo. Tu se je zgodilo, da je veter, naenkrat nekoliko silnejši, dvignil zastor, in jaz sem na ta način zagledal na ulici pred prodajalno nosilnico, v kateri je pol sedela, pol ležala mandarinova žena. Zavese nosilnice, ki jih je tudi zgrabil veter, so plapolale nad njo kakor zlati oblaki, in opazil sem njeno obličje,

je, belo kakor mesec. Srebrne igle, zasajene v temne lase, so bile kakor avreola okoli njene glave. Njena krasota je bila opojna kakor vonj cveta »lan«, tega simbola vse kreposti v poetičnem govoru Lisaoja. Imela je tudi res v roki kitico teh redkih cvetic, rožnatih in belih. Zrla je na me kakor večernica; v tem pogledu je bilo vse, kar človeka omamlja: veličanstvenost, sanjastost, žalost, navdušenje. Kakor uničen sem padel nazaj na svojo preprogo; slika idealne žene, ki je dotlej nedolžno tonila v meglah mojih predstav, se mi je tedaj naenkrat prikazala. Zaprl sem oči. Ko sem jih zopet odprl, je veter že spustil zastor, ki je težko visel med menoj in med osrečujočim fantonom. Ležal sem tiho in slišal, kako je rekel moj oče: »Če vam ne ugaja nobena teh pahljač, častiti gospod, najde morda ta poslednja, danes dogotovljena, milost v vaših očeh«. Vedel sem, katera pahljača je to. Zgodaj jutraj sem jo dogotovil. Bila je iz bele svile. Naslikal sem na njo po tradiciji vrt cesarja Vitija, ki si je prizadeval iznajti pijačo nesmrtnosti. K temu je rabil roso jutranje zarje in sredi svetih dreves in čudovitih cvetic je dal zato postaviti pozlačen kovinski stember, segajoč do oblakov. Zaradi nežnosti dela in sorazmere vitkosti se je ta šteber imenoval zlato steblo. Na njem je stala posoda iz belega nefrita čudovite krasote,

mladi pari v veselem plesu. Ravno odzvenjavajo poslednji zvoki Švandovih dud. Godec noče več igrati na dudi, ker hoče iti k svoji ljubi Marinki pod okno. Zbor gostov mu živo prigravarija, naj zaigra vsaj »še eno polko, pa bo dosti«. Ker se Švanda ne da preprostiti, ga odpustijo z nejevoljnimi besedami: Lahko k vragu stečeš!

Prizorišče drugega poglavja je temna noč na pustih krajini; ob razpotju stojijo vislice. Zaljubljeni Švanda premišlja o svoji nevesti, boje se, da mu še kruglji ugrabi golobico — ker je ubog. Kar pristopi tujec in vabi godca, ko ga spozna, v »črni dvor«, ki je blizu v gozdu. Tam se gostje dolgočasijo pri kvartah, med nje naj gre Švanda, in jih uveseli s svojo igro. Tujec mu obeta bogato plačilo. Švanda se da pogovoriti, češ, Marinka se že potolaži, ko jo bo mogel bogato obdariti.

Tretje poglavje se vrši v »črnem dvoru«. Tam igra družba obešencev karate. Sedaj spoznamo, da je tujec sam peklenski. Obešenci takoj opustijo igro in pozdravijo godca z divjim veseljem. Obe-tajo mu, da mu bodo za njegovo godbo pršeli zlati kupoma v kapo. Le eno si tujec-hudič izgovori — naj se Švanda varu-je zahvaliti se za darila z besedo: »plačaj bog«. Sedaj se prične »peklenski raj«. Čez skale in trate prilete večje ali čarovnice in z njimi se spuste obešenci v divji peklenski ples, k trupu trup in roke v bok brez miru in skok na skok! V zraku je brizg, nad mlinom vrisk in pisk, sova vpije z njo skovir, v okno bije netopir. Vse se suče v glasnem vrišču. Švanda veselo bogato natresenih novcev, pozabivši na tujčovo zapoved vsklikne: To Marinki bo veselja kaj, za denar vam Bog plačila da! Kakor hitro pa je izrečena beseda »Bog«, mahoma zahrešči vsa peklenska družba z groznim »hu!« vse izgine v peklenski hrup, ki ga slika orkester na ve-leznamenit način. —

Sedaj pa sledi dolg premor. Potem se začne četrto poglavje. Dani se. Pastirji pozdravljajo novi dan s piskanjem na žve-gle, ptički prepevajo. Švanda spi ob raz-potju na tramu vislic. Ves peklenski pri-zor ni bil resničen, videl ga je le v sanjah! Zbor kmetovalcev, ki gredo na delo, na-stopi. Med njimi je Marinka. Žalostna se oglasi, ker je zastoj čakala na Švanda in spozna, da je zdaj ljubezni konec. Kar za-pazijo Švanda na tramu vislic spečega, ko govori še zadnje besede peklenskimi ple-salcem. Med glasnim smehom in krohotom vzbudijo ubogega Švanda. Konečno vsi skupaj posnamejo resnošaljivo »moralo« vsega dogodka z besedami: »Greš li k ljubi stat pod okno, da bi srečen bil pri njej — naj ni vrag te ne premoti, stopaj ravno pot naprej!

»Švanda dudak« v Ljubljani. — Glas-bena Matica ljubljanska je priredila velik ljudski koncert 13. jan. 1907. in ga je po-novila 27. tistega meseca. Glavna točka sporeda je bila Bendlova skladba »Š. d.« poleg Försterjeve »Turki na Slevici«.

določena, da bi padala v njo rosa. Vse to sem naslikal na belo svilo z zlatimi in škr-latastimi barvami ter z drobnimi biseri na-značil roso. Na drugo stran pa sem napi-sal s srebrom na vijoličasto progo stih, s katerimi sem olajšal svoje tesno srce in ki so se glasili nekako v sledečem smislu:

»Tako kakor ona draga posoda, ki rašče na pozlačenem stebru do neba, da bi kapala v njo iz oblakov rosa, ki prinese Vutiju nesmrtnost, — tako se moje srce, urna iz rubinov, dviga k tebi v tvojo vr-toglavno višino, kadar se iz nedolčnih me-gla, sladkih hrepenenj, prikazuje tvoje cvetu enako obličje! O, padaj, svitloba iz očij moje gospe, v to trepetajočo urno iz rubinov. Napijem se je — in večno bodem živell!

Mandarin je ogledoval pahljačo in čit-al stih, iz katerega je odsevalo občudovanje. Krasota teh stihov je namreč tičala v godbi besed in v umetnosti ritma, katerih ni mogoče izraziti v nobenem dru-gem jeziku kakor v kitajskem.

»Ali si to slikal sam? In ali si k temu sam pisal te stih in jih tudi sam zložil?« je vprašal mandarin.

»Vse je delo mojega sina.«

»Tudi ti stih? Kje jih je vzel?«

»Zložil jih je.«

»To pahljačo vzamem«, je rekel man-darin in dal očetu pest denarja, ne da bi

»Ljubl. Zvon« piše o teh dveh kon-certih: Ljudstvo, velika masa na-roda, se je odzvala vabilu, ki mu je obe-talo najlepšega umetniškega užitka; pri-šlo ga je več, nego ga je mogla in aivečja naša dvorana sprejeti. Uzdovoljstva torej ni manjkalo, izvr-šujočim je donesel večer zanos polne dvo-rane, poslušalcem pa zaželeni užitek. —

Že letos, 14. marca je Gl. M. zopet po-novila »Švanda dudaka«. V Gorici sedaj ne bo mogoče ponoviti koncerta. Naj torej nobeden ljubitelj glasbe in petja ne zamu-di prilike, ki se nudi le enkrat.

Nič ne bo vroče v dvorani pri koncertu, saj je dvorana opre-mljena z velikim električnim ventilatorjem, ki izbornu slu-ži in izdatno prenavlja zrak.

Cene na galeriji za sobotni koncert so razvrščene tako kakor v parterju: I. raz-red 3 K, II. razred 2 K, III. razred 1 K 50 vin., stojišče 1 K, dijaki itd. 50 vin., toliko v pojasnilo.

Dr. Dermota je baje tisti možiček, ki največ bljuje »z Goriškega« v tržaški »De-lavski list«. — Ta človek se na Goriškem niti dobro ugledal ni, došel je ne vemo od-kod v našo deželo k okrožni sodniji, kjer ni še leto dni, a že je domišljavec tako predrzen, da pljuva z največjo gorečnostjo v skledo, iz katere namerava zajemati. — Dr. Tuma tudi pravi, da je bil mokrač že od nekdaj, ali ko se je pripravljaj, da ot-vori v Gorici odvetniško pisarno, ni po-kazal svoje barve, ni se pridružil social-nim demokratom, narobe, pobijal jih je in šel celo razbijat njihove shode. Dišalo mu je — 100.000 iz naprednih rok. Zdaj jih ima! Dr. Dermota je vsaj toliko pošten, da ne hodi v tem oziru po Tumovi poti. Zato tudi ne reflektuje na klijentelo iz napred-nih vrst, — in mi ga zagotavljamo, da je ne bo imel, ako bi jo tudi iskal z Dijoge-novo lampo. Naprednjaki smo zredili do-volj jednega Tuma, ne bomo pa redili še drugega gada na svojih prsih.

Porotno zasedanje v Gorici je pričelo včeraj. Na zatožni klopi je sedela 22 let-na Uršula Zuppel, doma iz Italije, bivajoča pa v Dolgempolju v Furianiji, obtožena detomora. Razprava se je vršila pri zapri-tih durih. Zuppel je bila obsojena na 3 leta težke ječe.

Danes se je pričela razprava proti Jo-sipu Kavčiču radi uboja. Branitelj je dr. Gruntar iz Tolmina.

Tolminsko učiteljsko društvo vabi k izrednemu občnemu zboru, ki bo dne 6. junija t. l. ob 9. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. Procen-tni računi v ljudski šoli; predava tovariš A. Kutin. 3. O organizaciji učit. stanu; pre-dava tovariš J. Rakovšček. 4. Volitev de-legatov k zborovanju »Zaveze«. 5. More-bitni predlogi. Občni zbor se vrši v šol-skem poslopju. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tuma-Dermotovski nesramnosti. — Že zadnjič smo povedali, zakaj je dr. Tu-mi »T. o. z.« hud trn v očeh. Rad bi jo bil

vprašal, kaj velja. Nato sem ga slišal, kako odhaja iz prodajalne. Odgrnil sem čisto malo, samo za dva prsta, zaveso in gledal za njim. Obstal je pri nosilnici, podal dami pahljačo in jej čital moje stih.

»Očarana sem«, je rekla, in njej ko-prneči pogled je zažaril na meni, in godba njenega glasu in vonj njene kitice sta pri-plavala v vetru meni. Med tem je oče šel denar; toliko, kolikor je veljala pahljača, je položil na mizico, z ostalim je šel na uli-co in vrnil mandarinu.

»Uštel ste se,« je rekel suho.

»Toda ti stih so vredni mnogo več kakor sem vam dal.«

»Prodajam pahljače in ne stihov.«

»Daj ta ostanek svojemu sinu.«

»Ta s svojimi izdelki ne trži. Samo pomaga mi slikati.«

Dama se je dotaknila s kitico manda-rinove glave, in ta se je vrnil kakor da so mu vonjajoči cveti šepetali voljo krasne gospe, z očetom v prodajalno in rekel: »Čuj me, stavec. Zdi se mi, da je tvoj sin dobro odgojen; stavba te pesmi ni niti la-hika, niti običajna, pisava je nad mero ele-gantna, slikarija kaže nežen čut in okus. Ta mladenič me zanima. Koliko je star?«

»Danes mu je sedemnajst let.«

»No, kaj bi ti rekel, če bi ga vzel k se-bi? Ali bi ti ne bilo težko, ločiti se od njega?«

vpregel v mokraški voz, a je revček poti-snen v straži, da ne pride nikoli več blizu. Zato pa bi njegovo tržaško trobilce rado škodovalo uglednemu narodnemu zavodu ter je v tej svoji brezvestni želji porabilo polom laške banke popolare. — V podkre-pilo svoje lopovščine ne more sicer nič povedati, ne o kakih zgubah, ne o druga-čnih nezgodah. Ali govori pa o »Trgov-skem domu«, češ, da je z denarjem, name-njenim trgovstvu in obrtništvu (torej ne mokraštvi!), zgrajen proti vsake-mu zdravemu ekonomičnemu in finančnemu načelu. — Kakšno je to načelo, tega dr. Tuma ne pové, kajti ta fikcijski kameleon ima vsak dan drugačna načela, — a kdor ne razume, ka-ko more imeti petdeset let star človek zvečer že diametralno nasprotno nazore proti jutraj, ta je osel in tepec, ki ne zna upoštevati »spremenjenega položaja«, t. j. tistega, ki se je zmešal v Tumovi konfuzni glavi.

Kdorkoli si je doslej še ogledal »T. d.«, vsakdo prizna, da je to mojstrsko delo, ki je danes veliko več vredno nego je sta-lo. Bolj praktično in ekonomično se ni zi-dal noben »Narodni dom« na Slovenskem. Škoda le, da ni bilo mogoče zgraditi gle-dališke dvorane bolj »neekonomično«, ker za nikako ceno ni bilo mogoče dobiti vsaj še tistega stavbišča, ki zdaj neestetično zeva med T. d. in sosednjo hišo.

Najlepša pa je ta, da je zidan T. d. po-polnoma po načrtu, ki je bil napravljen in vsestranski proučen s sodelovanjem dr. Tume. — Ali kakor ima ta patolo-gična prikazen vsak hip drugačne nazore, tako je hotel tudi T. d. zidati povsem dru-gače potem, ko je bilo že vse dognano in proti volji vseh sodelujočih in ož. Ker je ostal sam samcat s svojimi novimi načrti, je prav po tumovski oz-merjal vse z osli in norci in tepci — ter šel. Hvala Bogu — imeli smo mir! — In kaj je hotel ta veliki socialni de-mokrat? Čujte vi mladiči, ki danes drvite za tem kameleonom! — Dr. Tuma nakrat ni hotel imeti v »T. d.« gledališke dvorane v večjem štilu, češ: za široke ljudske mase naj se pozneje kaj poskrbi, v T. d. pa si zgradimo manjšo dvorano, ki bo imponovala po svoji luksurijsnosti in bo zadoščala za Čitalnico. Ker je pa bila Čitalnica v klerikalnih rokah, je dr. Tuma — ta veliki demokrat! — sanjaril o slovenski kazini, ki bi bilo bolj omejeno društvo nego Čitalnica, ki je pa-dla že tako nizko, da so mogli postati nje-ni člani razni neakademski prostaki, nižji uradniki in — kramarji (trgovci)! — Ker

so se vsi sodelujoči možje smejali takim nazorom, je bila njegova mokraška viso-kost tako užaljena, da je ušla iz družbe samih oslov, ki ne morejo razumeti »nje-govih« velikih načrtov.

In danes je njegovo tržaško trobilce tako nesramno, da čebrijari o potratnosti T. d.!!

Matura na realki v Gorici. — Slo-venskim maturantom so bile dane na iz-bero te tri naloge za pismeno preizkušnjo iz slovenščine:

1. Elementi pesnjenja, pa tudi sovražijo človeška da-2. Mnogo je silnega, pa nič ni silnejšega od človeka.3. Spremembe na zemeljskem površju, povzročajo-č človeški roki.

Kremžar in S. K. S. Z. na Goriškem — V ponedeljek se je vršila v Št. Jakobu Rožu na Koroškem skupščina »Slovenska krščansko-socialnih zvez«. Na tej skup-ščini so slikali v najpestrejših barvah vsi poročevalci delovanje raznih klerikalnih zvez in kot predzadnji poročevalec se je moral pobahati tudi Kremžar, ali opravi-čeno ali ne opravičeno, to ve sam najbolje. Ako ne bi izrezal svoje goriške katoliške zveze iz zagate s tem, da je potolažil nav-zoče, da je »Zveza narodnih društev« a Goriškem sicer močna, da pa ti liberali prav nič ne delajo, da se jih torej ni ba-bi dobil ukor od dr. Kreka, in dr. Krek! imel prav, saj pokvarijo ti »mladiči«, ka-kor je imenoval dr. Gregorčič novostni-jarje, več kakor pa sezidajo.

51 društev šteje goriška klerikalna Zveza po poročilu Kremžarja, ali če se r-motimo, je še število 43 preveč in not-bene smo vsteli v tem številu tudi razn-»društva«, kakoršna so v Brestovici, Črničah itd. Predavanj je bilo najmanj 20 pravi Kremžar; seveda, saj ima vsak de-hovnik-novostrujar vsako nedeljo mak-vspodbujevalno pridigo v društvenih pra-storih. Klofute, s katerimi se osrečuje na-raščaj v društvenih prostorih v Gorici, pa menda ne sme šteti med predavanj-čeprov so klofute v tem oziru tudi izobr-ževalno sredstvo. Če bi jih šteli, potem bilo še več »predavanj«. Kaj ne? Vpr-paradiraj bi pa Kremžar na skupščini, al-bi omenil v svojem poročilu še cerkljans-gramofon in volčanski fotografski apar-ko priganjalni sredstvi h klerikalnim pr-davanjem. Iznajdljiv mora biti človek, p-tem že gre! Tolažbo, da na Goriškem d-lujejo edino le novostrujarji, pa prav r-prepuščamo Kremžarju, kajti nam ta t-lažba ne škoduje, in ako njemu koristi, u-jo le ima, saj spričuje s tem, da je zad-voljen tudi s tako malenkostjo, kakorš-je ta njegova tolažba.

Srbske narodne pesmi iz Stare Srbije in Makedonije. Se mi šopek.

More, izvora voda izvira, of? more, of.

More, nad izvodom moma stoji, of.

Na izvor se ogledala.

Sas licem se razgovarja:

More lele lice, belo lice (f!)

Kak sam bela i rumena.

Ošte da sam crnooka!

More pusta slika na Stojanku, of!

Zemala bi ja Stojana!

Ajde, koj ti kupi kulančo, haj, haj, haj;

de? džidi? de, kulančo?

Ajde, mi go kupi ludo mlado, neoženjeno, haj,

haj, haj, de džidi de neoženjeno!

Ajde, koj ti kupi svilen fastan, haj, haj,

haj, de džidi de, svilen fastan?

Ajde, mi go kupi ludo mlado, neoženjeno, i. t. d.

Što li mi je, mila le majko i drugo,

mlad aramija, stara majko, da čam?

Poseja delo golikata njiva: iha! danga

langu, golemata njiva,

Ej, gorom dinje, dolom lubenice, iha!

danga langu, dolom lubenice.

Ej, navadi se Ergen monice mlado, i. t. d.

Ej, gledala ga dedova unuka, i. t. d.

Varaj, Danko, gizlava devojko,

Sedi, Danko, na visoki čardak,

U ruci vu šinšir jogledalo,

Načela se Danko ogleda se,

Izgovara Dankina strina:

Varaj Danko, gizlava devojko!

Voda izvira (studenca) je izvira, oh.

Ob studencu dekle stoji, oh.

V studencu se ogleduje.

Z licem se razgovarja:

Oj gorje, lice, belo lice, oh!

Kak sem bela in rdeča!

Da sem se crnooka!

Žalostna slika za Stojanko, oh!

Vzela bi rada Stojana!

Beži, kolo ti kupi kulančo: aj, aj, aj;

no, zares, kulančo?

Beži, mi ga kupi fante mlado, neoženjeno:

aj, aj, aj! no, zares, neoženjeno!

Beži, kolo ti kupi svileno haljo: aj, aj, aj;

no, zares, svileno haljo?

Beži, mi go kupi fante mlado, neoženjeno: i. t. d.

Kaj li mi je, mila oj mati in drugo!

Mlad razbojnik! Stara mati, naj povem?

Posejal je ded veliko njivo: juhe:

danga langu, veliko njivo,

Ej, zgoraj dinje, spodaj melone, juhe:

danga langu, spodaj melone.

Ej, navadil se je Ergen fantič mladi, i. t. d.

Ej, gledala ga je dedova vnuka, i. t. d.

Varaj, Danko, gizlava devojko!

Sedi Danko na visokom čardaku,

V roki ji je zelenika ogledalo,

Razčesa se Danko, se ogleda,

Pravi ji Dankina strina:

Varaj, Danko, gizlava devojko!

OPOMBE. Besedilo ni v književnem jeziku, marveč je dialekt; mešano: srbsčina, bulgarsčina in t. besedo. V tekstu je polno interjekcij, ki se ne dajo prevedsti. Najbrže je tekst nastal pozneje, da se je pri godba spremljala tudi s petjem in da je bil pri tem izpopolnjen.

1) S tem nagovarjajo starejši mlajše in odličnejše nižje; tu seveda navadna interjekcija. — 2) — 3) (bosensko) og — 4) Žensko ime. — 5) Moško ime. — 6) hajdi. — 7) Kulančo (to — člen, ki stoji v bulgar na koncu besedi) turška beseda, prevajalec neznane pomena. — 8) Interjekcija, izražajoča vspodbuj priganjanje. — 9) Izražja lastnost in podobno v višji meri in boljsem smislu (tu, pr. aj džidi konj — zave konji). — 10) Žensko vrhno oblačilo, navadno iz platna in narejeno seeloma, t. j. krilo in život skupaj ter roka ov. — 11) Razbojnik, ki zavratno napada in roja; nasprotno: hajduk — tudi razbojnik, a velja za j posl. — 12) Izražja smešnost. — 13) Posnemanje zvenenja žicastih strun tanburice. — 14) in 15) Besedi s onega pomena. — 16) Visoko opazovališče ob morju ali pa višje kobilice za sušenje koruze; v tem sh seveda zadnje.

Kam pa v nedeljo? — V nedeljo bo vinska razstava in ljudska veselica v Komnu v veličastni »Dragi«. Pričakuje se najboljše udeležbe.

Kdo je vzročil razkol 1. 1899? — Bili so časi, ko se je dr. Tuma bahato široko ustil, kako je 1. 1899. vzročil neizogibno potrebiti razkol, ker je dr. Ant. Gregorčič zapustil stari program ter zlezel pod Missijevo in Susteršičevo vrhovno komando. Dr. Tuma se je predstavljajal za rešenika goriških Slovencev pred toliko nesrečo, da bi cela dežela splavala v klerikalno morje.

Tako je bilo takrat, ko je dr. Tuma kazalo, tako govoriti. Smatral je razdor 1. 1899. za veliko dobroto, — in kdo drugi naj ima vso zaslugo, ako ne on sam edini? Gabršček je prišel le toliko v poštev, da se je on, mogočni dr. Tuma, zavzel zanj, sicer bi ga bil Gregorčič gmotno ubil s svojo tiskarno in »Gorico«.

V 1. 1909. pa je dr. Tuma v spomin desetletnice zagodel drugačno pesem. V svojem zakotnem tržaškem glasilcu je proglasil mogočni sodrug dr. Tuma, »da je razdor na Goriškem povzročil Andrej Gabršček proti volji dr. Tume, kiga je vpričo dr. Fr. Kosa prosil, naj ne dela razdora«. — Dalje je izjavil, da se je odstranil od strankarskega dela že 1. 1901., ko je prišel Gabršček »na docela zasebna pota« in on ni več ganil z mezinem.

Lepo je, da je dr. Tuma vendar enkrat govoril resnico, v kolikor se ni — zopet zlagal; ali je govoril resnico in lagal vede ali nevedé, to ne prihaja v poštev, ker poznamo dr. Tumo.

Res je, da dr. Tuma ni aktivno povzročil razkola 1. 1899., marveč je bil pasivni vidni znak razkola. — Notranji stvarni vzroki razkola so dozoreli že 1. 1898. vsled: 1. odloda iz Gorice dr. Mahničar, tega edino še nevarnega tekmeča Gregorčičevega; 2. dohoda v Gorico kardinala Missije, s katerim se Gregorčič ni mogel in ni hotel bojevati; 3. vsled znanega vstopa v »Slogo« vseh Mahničarjevih pristašev, ki so priznali Gregorčiča voditeljem. — Celo 1. 1898. je »Sloga« spala, ker po starem kurzu ni smela več delovati, ker po starem kurzu ni smela več delovati, proglasiti.

To so stvarni razlogi za razkol, ki je moral počiti danes ali jutri. Dr. Tuma pa je dal — ne po svoji volji! — zunanji vidni povod. Že v decembru 1. 1898. sta me obdelovala Gregorčič in Coronini nad dve uri v poslanski zbornici dunajski, da je treba Tumo odstraniti iz naše politike. Jaz se nisem udal, ker sem videl Tumo le po nekem zunanjem blišču, ožje ga nisem poznal, kajti občevala sva le malo. Grof C. me je odločno svaril pred Tumo in prerokoval vse tisto, kar se je res zgodilo. Priča dr. Gregorčič. — Posledica je bila, da so v aprilu 1899. hoteli vreči Tumo iz posojilnice — a jaz sem to nakano preprečil. — Po brezuspešnem dvournem razgovoru dr. Gregorčiča z menoj je bil — razkol sklenjeno dejstvo. Osnovo deželni poslancev je podalo izjavo, da ne marajo več sedeti z dr. Tumo pri jedni mizi, ker je to neznosen človek. — In počil je razdor v polnem obsegu.

Rad verujem, da dr. Tuma ni niti maral razkola. On je hotel biti še nadalje deželni odbornik, sanjal je o mandatu v državni zbor, pa še druge velike načrte je imel v slavo in čast svoje znamenite osebe, a vse to je šlo z razkolom po vodi. Klerikalci so imeli povsem prav, ko so trdili, da bi bil dr. Tuma šel za njimi, ako bi ga bili hoteli ohraniti v svoji sredi.

Dr. Tuma kliče za pričo dr. Kosa, češ, da me je prosil, naj ne delam razdora. — Dr. Kos brezdvomno nič o tem ne vé. Pač pa je dr. Kos tudi eden tistih izobraženih Slovencev, ki je zašel nehoté v klerikalni tabor prav zaradi dr. Tume. Dr. Kos se pa prav gotovo spominja, kako me je ponovno v »G. lj. p.« svaril pred dr. Tumo, njegovo družbo, njegovim značajem. Mož ni videl dalekosežnosti stvarnih razlogov, ki so zahtevali razkol, videl je le Tumo, za katerega ni vredno ganiti z mezinem, kaj bi še postavili v nevarnost celo eksistenco, kakor sem to storil jaz. Dr. K. je bil prepričan, da mi konkurenčna tiskarna in »Gorica« napravita veličansko škodo, kakoršne mi ni želel. Zato mi je dajal prijazne svete, naj pustim dr.

Tumo. — Le tako pričevanje more dati priča, ki jo je navedal dr. Tuma!

Toliko danes! Ako dr. T. še kaj želi, naj se le oglasi!

»Slogan« je prijavil o »Švandu dudaku« pred dvema letoma tole oceno: Besedilo Vrhlickega je vsestransko pestro, bujno, živo dramatsko in polno onomatopoejskih sredstev. Skladatelj Bendl je imel najvalnejšo snov. Treba mu je bilo slikati, barvati in izražati po vzorni predlogi. Pristno češki duh preveva vso skladbo, polno humorja in dramske barvitosti; že v ritmu je toliko dražesti in dojmljivosti, da se velikemu vtisku te skladbe ne odtegne nihče. Karakteristični, veseli zvok dude, objestnost pivev, ljubezniva prošnja zaljubljenega Švanda, prekrasno slikanje noči in puščave, satanski prizor med obešenci, ki igrajo karte, pošastni ples čarovnic in konečno idilsko prebujanje dneva vse daje skladbi uprav bolnoten značaj nepopisno skladnega vtiska. — Umetniški uspeh je bil pri koncertu 13. jan. in enako pri ponovitvi 27. jan. popoln in tudi gmotno sta se obnesla oba koncerta najsijajneje. Glasbena Matica si je vložila nov časten list v zgodovino svojega umetniškega delovanja.

Ker so železniške zveze ugodne, je pričakovati obile udeležbe pri sobotnem koncertu P. in gl. društva tudi z dežele. Povdarjamo, da je spored sestavljen skrbno, in sicer blestijo na njem slovenske pesmi. Krasna je slovenska pesem! Naj torej nikdo ne zamudi prilike, udeležiti se sobotnega koncerta.

V Št. Andrežu se je vršil 23. maja t. l. ustanovni občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda, kakor je bilo že javljeno v časopisih. Na željo zborovalcev se je isti preložil na nedeljo, 6. t. m. ob 10. predp. v že označenih prostorih. Nadeja se, da bo obiloštevilna udeležba. Uljudno vabi — Priprav. odbor.

»Gorica« in ustanovni občni zbor novega »Napredno političnega društva« za cerkljanski okraj. — »Gorico« spreletava v zadnji številki kar strah, ker se udeležijo poslanec A. Gabršček ustanovnega občnega zbora političnega društva v Cerkljem. Kaj stoji uspehi Knavsovega nemirnega delovanja na takó slabili nogali, da treba hvaliti pamet in razsodnost cerkljanske klerikalne večine po listih? O Gabrščeku pravijo, da nima nič kaj iskati v Cerkljem, ker je on poslanec trgov in kot tak mora nasprotovati koristim kmetijskega stanu. Naj rajše vprašajo, kaj pa je imel svoj čas iskati dr. Gregorčič v Št. Petru kot zastopnik hribov, kaj je imel iskati pred kratkim Piber v Hudajužni kot kranjski poslanec, kaj so delali klerikalni kranjski poslanci sedaj ob volitvah na Štajerskem, in kaj delajo sploh Kremžar, dr. Dermastja in dr. Capuder po naši deželi? Katere volilne okraje pa zastopajo poslednji? In na vse zadnje, ali ni dobil poslanec Gabršček tudi mnogo kmečkih glasov in to po zaslugi klerikalne stranke, katere je priklopila trgov vse tja spadajoče vasi in vasi? In ako si res tako nasprotujejo interesi kmetijskih občin in trgov, zakaj so potem klerikalci v trgih kandidirali Jonko-ta, kateri se bi moral, ako bi bil izvoljen, vedno le lasati s svojimi ožjimi somišljeniki? Zakaj so kandidirali v kranjskih mestih klerikalci, in sedaj na Štajerskem? Ali se ne bi vedno kregali ti zastopniki z zastopniki kmetijskih občin? No, pa saj se razumemo! Seveda je nekomodno za takega samodržca, kakoršen je dr. Knave, ako zapazi, da se hočejo ljudje sami organizirati v prekorištenem političnem društvu. Hinc illae lacrimae!

Utonila je v kalu 13 letna Antonija Zivec iz Merč v povirski občini. Truplo je potegnil na suho njen lasten brat.

Listnica. — Ocenio o telovadbi v Črničah v ponedeljek smo dobili: Priobčimo jo v sobotni številki.

Gradež. — Koncem meca maja je bilo Gradežu tujecev 1900. — Nove občinske voivte se bodo vršile v kratkem času.

Zveza narodnih društev.

Člani pevskih društev imajo znižano vstopnino h koncertu »Pevskega in glasbenega društva« v Gorici. Vstopnina znaša zanje je 50 vinarjev. »Zveza narodnih društev« opozarja svoja pevska društva na to. Vspored je skoz in skoz slovenski, krasno izbran, pa saj tega zbora ni treba

hvaliti. Koncert se bo vršil v soboto zvečer ob 8 1/2 v dvorani v Trgovskem domu.

Pevsko in bralno društvo »Naš prapor« v Pevni priredi svojo veselico v nedeljo dne 6. junija 1909. v Pevni na prostoru g. Al. Fogarja. Začetek ob 4. uri pop. Vspored: 1. Smetana: Koračnica iz »Prođane neveste«, igra vojaška godba. 2. E. Komel: »Opomin k petju«, poje domači pevski zbor. 3. Parmā: »Domovina«, igra vojaška godba. 4. H. Vogrič: »Lahko noč« poje domači pevski zbor. 5. Fučik: »Po zdrav iz Gorenjskega«, valček, igra vojaška godba. 6. Fr. Ferjančič: »Naš prapor«, poje domači pevski zbor. 7. Parmā: »Slovenski svet«, potpourri, igra vojaška godba. 8. »Dve nečakinji mesto ene«, veseloigra v enem dejanju. Vstopnina k veselici 40 vin., sedeži I. vrste 80 vin., II. vrste 60 vin., III. vrste 30 vin. Po veselici javni ples.

Podružnica »Narodne delavske organizacije« v Biljah priredi v nedeljo dne 6. junija veselico na dvorišču g. Josipa Nemica. Vspored: 1) Föerster: »Naše gore«, poje mešan zbor podr. N. D. O.; 2) »Po zdrav«, poje mešan zbor društva »Svobode« iz Renč; 3) J. Aljaž: »Ujetega ptička tožba«, poje domači mešan zbor; 4) Zajc: »Slovenski svet«, potpourri, svira godba; 5) Mozer: »Oče so rekli da le!« igra v enem dejanju. Začetek točno ob 4. uri. Po veselici ples. Vstopnina k veselici 40 v., sedeži I. vrste 1 K; II. vrste 60 vin.

Kolesarsko društvo »Gorica« naznanja, da se vdeleži v nedeljo v Komnu vrče se veselice. Odhod izpred društvenih prostorov (hotel »Zlati jelen«) ob 8. uri zjutraj. — Na obilno vdeležbo vabi odbor.

Društva, ki še niso odgovorila na okrožnico Narodnega izobraževalnega društva »Ajševica«, so naprošena, naj to storijo v najkrajšem času, da se bo znalo ravnati omenjeno društvo glede vsporeda prve svoje veselice, dne 27. junija 1909.

Čitalnica v Prvačini priredi v nedeljo dne 6. t. m. javni ples v prostorih g. Pahorja. Svirala bo voj. godba. Morebitni preostanek se porabi za ustanovitev javne ljudske knjižice.

Veselica v Gor. Vrtojbi v ponedeljek se je izvršila gledé vsporeda tako lepo, kakor se navadno vršijo veselice v tej vasi, namreč da se proizvajajo točke precizno in jako dobro. Udeležba pa bi bila seveda lahko večja!

Politični pregled.

Drobne vesti. — Danes se je sešel državni zbor. Na vrsti je najprej Susteršičev nujni predlog o agrarni banki za Bosno. — Iz Zagreba poročajo, da je obsojen inženir Perišić iz Splita na 5 1/2 leta ječe radi vohunstva za Italijo. — Nemški cesar in ruski car se snideta haje 18. t. m. v Revalu ali v finskih vodah. — Vstaja kmetov je izbruhnila na Španskem. Okoli 100.000 kmetov se je dvignilo proti svojim gospodarjem, zahtevajo večje pravice. — Sarajevski župan Mandić je odložil odborništvo madjarske agrarne banke za Bosno. — Češki klerikalci so zborovali o Binčoških v Olomucu. Sklenili so, spopolniti klerikalno organizacijo.

Veleizdajniški proces v Zagrebu. — Veliki svetovni listi »Le Courrier Europeen« pripravljajo izjave odličnih evropskih mož o zagrebškem procesu. Belgijski posl. Emil Vandervelde imenuje proces »največji pravni škandal našega časa«, profesor univerze v Rimu Giuseppe Sergi pravi, da je »pravni sistem, uveden po zagrebškem sodišču, enako divji kakor nečasten za ogrsko«. — Profesor univerze v Bukarešti M. Jorga pravi, da je tak proces nemogoč, razun če se hoče z novim nasiljem pomnožiti stanje, ki je že osnovano na nasilju. — Slaveni pisatelj G. Brandes pravi, da je »zagrebški monstre-proces nedostojen plemenitega madjarskega naroda. Postopati s političnimi jetniki kakor z jetniki, obtoženimi navadnega zločina, zapirati jih v celice skupno z navadnimi zločinci, to je zločin istotako velik kakor oni, če se nedolžni obtožujejo.« — V tem smislu izjavljajo tudi Friderik Bajet, pred-

sednik interparlamentarne zveze. Gabriel Seailles, profesor na Sorbonni v Parizu in Thalmān, Brantig, švedski poslanci in predsednik švedske socialnodemokratske stranke, ki tudi imenuje zagrebški proces — zločin.

Pred zajutkom 1 kozarec vode iz »Tempelovega« vreca pospešuje tek in prebavanje ter žene na vodo. »Stýria-vrelec« ima enake lastnosti, a močnejši učinek. Zaloge pri fnt. Jeretiču in A. Seppenhoferju v Gorici.

Razne vesti.

Slovenska banka. Po načrtu, ki ga je izdal odbor za osnutje »Slovenske banke«, bi bil generalni ravnatelj banke Čeh, drugi ravnatelji in njih namestniki bi bili Rusi, Poljaki in južni Slovani, za vsako mesto po eden. Banka bi dopisovala v vseh slovanskih jezikih, sprejemala menice vseh slovanskih zavodov, ter posredovala in podpirala promet med posamičnimi slovanskimi deželami.

Prememba občinskega volilnega reda za Ljubljano. V klerikalnih krogih se pečajo z mislijo, da bi predelali volilni red za mestni svet ljubljanski in sicer na podlagi proporcionalnega volilnega sistema, s čemur bi bilo zagotovljeno tudi manjšinam zastopstvo v istem. Bili bi štiri volilni razredi. Zastopane bi bile v mestnem svetu na podlagi volilnega reda slovensko-napredna, klerikalna, socialno-demokratska stranka in Nemci.

Pa so te dni toliko kričali, da so pripoznali naprednjaki pravice zastopstva Nemcem v ljubljanskem občinskem svetu. Vsa reč je bila le na papirju in nikdo ni resno mislil na tako zastopstvo. Sedaj pa hočejo klerikalci tako premembo obč. volilnega reda za Ljubljano, ki bo zagotovila Nemcem zastopstvo! — Se vidi, koliko je vredno njihovo kričanje pa tudi, kako so prodani vladi in Nemcem!

Ženska, ki bode otroke. — V Trstu je v tork zvečer šel 8 letni deček R. Andeloro po ulici Istituto. Mimo njega je šla neznanca ženska ter ga sunila z bodalom v desno stegno. Potem je zbežala. Rana je precej nevarna.

Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu, bo imelo svoj III. redni občni zbor dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih društva (Schönaugasse 17/1) z običajnim vs-poredom.

Desetletnica Ivan Strauss-ove smrti. — Danes je ravno deset let, od kar je umrl svetovno znani komponist, tako zvani »kralj valčkov« Ivan Strauss.

Surovosti soc. demokratov v Trstu. — V Trstu hočejo soc. demokratje razbijati slov. shode. Na shodu v gostilni Belvedere so metali soc. demokratje na Slovence kozarce, steklenice, stole ter ranili nevarno dva Slovenca! Lepa je ta Tumorova družba!

Grozodejstva blaznega. — V Arrufi na Španskem je neki umobolni mož popolnoma zblaznel, naskočil mater z nožem, ki mu je pa ubežala, zažgal svojo hišo, tekel na ulico, kjer je ubil svojo ženo in tri tulce. Komaj orožnikom se je posrečilo zvezati nesrečnega.

Milijonar. Marrisan je pred kratkem umrl v Londonu. Premoženja je imel 300 milijonov kron. Bil je čudak, privoščil si ni ničesar, in le stem, kar si je od ust prihranil, je špekuliral na borzi in je tako pomnožil podedovana premoženja v znesku 50 milijonov kron na 300 mil. Nikdar ni bil poročen, imel je samo služabnico. Hodil je v zamazani obleki. Dočakal je visoko starost 92 let.

Novo profesorsko mesto v Draždanah. — Na tehnični visoki šoli v Draždanah so ustanovili novo profesorsko mesto za zrakoplovstvo. Pri praktičnem izpitu iz tega predmeta bo zelo nevarno pasti, ker se zna zgoditi, da izgubi izprašanec ne samo leta, ampak tudi noge, ali pa glavo.

V hribih na izletu ustrejen. — Ravnatelj elektrarne Friedrich je bil na izletu na Brocken iz zasede ustrejen. Storiec je zbežal, ko je vzel žrtvi 1300 mark. Ravnateljeva žena je bila navzoča. Mož je umrl. Storiec se nimajo.

Izseljenci na povratku. — Parnik »Panonia« je izkrčal v Trstu v tork 282 potnikov, večinoma izseljencev z Ogrskega.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaš obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Pijanino, nov, križnostrunat z litim okvirjem, se proda radi pomanjkanja prostora. Natančneje se izve pri upravnistvu „Soča“.

Čedno, meblvano stanovanje (3 sobe) ev. tudi kuhinja; ali pa posamezne sobe se odda v najem. Kje, pove upravnistvo.

Aleluja! Gotovo si srečen, ko me ne vidiš sedaj — — —. Ali moje srce hrepeni vedno po Tebi — — —. Na svidenje v nedeljo. Pozdrav od mene.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče sirsberškega in drabnega blaga ter tkanin, projo in altilj.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetlinjice. — Rožni venc. — Mašne knjžalce.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočno pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno posrežbo po jako zmernih cenah.

Sprejme se takoj

2 dobra krojaška pomočnika.

Natančneje se izve pri

Josipu Munih — Podbrdo Primorsko.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilne ter vsakovrstne plošče, zastopnik automatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem pri

Batjel-u

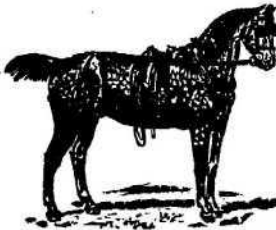
Gorica

Stare plošče od gramofonov se zamenjajo in sicer za tri se udobi eno novo.

Ivan Kravos

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11
sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v delavnici različne konjske potrebščine kakor: kovčge, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravo različne koleseljne in kočije.

Popravila se izvršujejo točno.

Cene zmerne.

Naznanilo.

Manufakturna trgovina IVAN MARCUZZI dedič se je preselila s 3. junijem t. l.

na Travniki (Piazza Grande) št. 16.

Obenem se naznanja cenj. odjemalcem, da od 3. junija do 30. junija se bo razprodajalo vse blago, ki se nahaja sedaj na Travniku (Piazza Grande) št. 24 s 30% do 50% popusta.

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone) na Primorskem

Temperatura 38-40°. — Odprto od 1. junija do konec septembra. — Kopališče postavljeno in na novo urejeno s 40 sobami. — Postrežba točna in izvrstna.

skrbništvo.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrirana zadruga s nemajenim članstvom

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovejšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d. kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdatre ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebnj pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35. v Ljubljani nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

GORICA.

GORICA.

Narodno podjetje

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujce od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljšče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntiganjsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodine! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša specijaliteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite!

Svoji k svojim!